

перспективним. То чи має книжечка „Котигорошко” перспективу, коли за загальними маркетинговими прогнозами в період з 12 по 18 грудня можна очікувати попит на 1 300 – 1 700 примірників? Відповідь можна отримати, визначивши плановий обсяг беззбитковості (Об) за формулою

$$\text{Об} = \text{Вп} : (\text{Цгурт.} - \text{Взм}),$$

де Вп – загальні умовно-постійні витрати, грн.; Ц гурт. – гуртова ціна одиниці продукції, грн.; Взм. – умовно-змінні витрати на одиницю продукції, грн.

Для розрахунків використаємо дані табл. 2. За плановий тираж візьмемо 1 700 примірників (згідно з маркетинговим прогнозом). Загальні умовно-постійні витрати становлять 1 600,55 грн., гуртова відпускна ціна одного видання – 3,52 грн., умовно-змінні витрати одного видання – 1,70 грн. (3 401,10 грн. : 2 000 прим.). Звідси плановий обсяг беззбитковості складає:

$$1\,600,55 \text{ грн.} : (3,52 - 1,70) = 879.$$

Як бачимо, випуск видання „Котигорошко” може стати рентабельним за умови, якщо плановий рівень збуту перевищить 879 примірників. У нашому випадку плановий рівень збуту (тираж) перевищує плановий обсяг беззбитковості на 821 примірник (1 700 – 879). Отже, це видання доцільно розглядати як перспективне: випуск його обіцяє для видавництва прогнозований економічний ефект у сумі 1 734,00 грн. (1700 x 1,02 грн.).

Варіант поєднання маркетингових досліджень у структурі мотиваційного механізму маркетингу та виробничого планування на вітчизняних видавництвах може дати позитивний ефект лише при комплексному підході до маркетингового планування. Адже бізнес – це живий організм. Якщо дає збій одна його ланка, він починає занепадати і гине. Маркетингове планування – це профілактика у бізнесі, яка є значно дешевшою, ніж його відродження.

1. Алексеева М.М. Планирование деятельности фирмы. М., 1997. 2. Перлов В.И. Маркетинг на предприятии отрасли печати. М., 2000.

УДК 658.589

Л.Й. Кобрин, І.П. Босак

ІННОВАЦІЙНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ В УМОВАХ РИНКУ

Розглядаються переваги, недоліки, проблеми та основні напрямки розвитку інноваційного підприємництва в сучасних умовах.

Рассматриваются сильные и слабые стороны, проблемы и главные направления развития инновационного предпринимательства в современных условиях.

Перспективним напрямком розвитку підприємницької діяльності в умовах ринкового середовища є інноваційне підприємництво, яке покликане забезпечувати економічне зростання на якісно новому рівні та конкурентоспроможність продукції як на національному, так і міжнародному ринках. Саме інноваційні підприємства здатні випускати високоякісну продукцію, ефективно використовувати наявні ресурси, активно застосовувати технічні, технологічні та організаційні нововведення, що в остаточному підсумку є важливим чинником розвитку економіки країни [3]. Як свідчить світова практика, інноваційні підприємства здатні швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища, є мобільними і завжди зацікавлені у пошуку новинок. У зв'язку з тим виникає потреба у визначенні характерних рис інноваційних підприємств і особливостей їх організації в умовах ринку.

Цій проблемі присвячені численні дослідження багатьох учених вітчизняної і зарубіжної науки. Серед них – С. Мочерний, С. Покропивний, В. Герасимчук, А. Кисельов, В. Сизоненко, С. Реверчук, Л. Гаєвська, Л. Петрович, Г. Захарчин, А. Терехух, З. Варналій, Г. Андрощук, Ю. Бажал, М. Чумаченко, І. Балабанов, П. Завлін, Л. Оголева, А. Агеєв, А. Бусигін, Л. Водачек, О. Водачкова, П. Верхан, П. Друкер, Д. Беджес, Д. Штайнхофф, Р. Річард, П. Хослінг, Л. Хоффман, Б. Санто. У працях цих науковців розглядаються багатогранні проблеми розвитку під-

приємництва загалом і важливої його складової – інноваційного бізнесу. Акцентується увага на конкурентній позиції підприємницьких структур і їх здатності до впровадження інновацій, що в свою чергу залежить від їх гнучкості, розміру, інноваційної здатності та ін. При цьому багато дослідників робить висновок, що саме сповільнення інноваційних процесів і неспроможність одержання економічного ефекту від впровадження різного роду нововведень спричиняють значніше зниження конкурентоспроможності підприємств, ніж процеси інфляції, а також сповільнення темпів росту основного капіталу й створення ресурсних проблем.

Вітчизняні науковці використовують категорію інноваційного підприємництва для того, щоб вирізнити в усіх галузях економіки специфічні суб'єкти господарської діяльності, які потребують особливих підходів до розв'язання проблеми їх розвитку й підтримки з боку держави [1, 2]. Інноваційне підприємництво – особливий вид комерційної діяльності, метою якого є одержання прибутку шляхом створення й активного поширення інновацій у всіх сферах народного господарства. За різними оцінками, частка науково-технічного прогресу в прирості валового внутрішнього продукту найбільш розвинутих країн складає від 75 до 100% [4, 5]. На відміну від класичного, репродуктивного підприємництва інноваційне базується на пошуку нових шляхів розвитку діючих підприємств чи організацій (випуску нової продукції, застосування технологічних і технічних нововведень, ноу-хау, нових матеріалів, ефективних форм та методів управління, організації виробництва).

Підприємство вважається інноваційним при наявності цілого ряду **характерних ознак**, як-от:

розроблення і просування на ринок нових видів продукції та передових технологій;
немала частка науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) для створення нової конкурентоздатної продукції та інвестицій у НДДКР;

значна частка наукових та інженерно-технічних працівників у загальній чисельності персоналу;

високий рівень ризику, пов'язаного з впровадженням інноваційних проектів.

Суттєвою для розвитку економіки загалом і ефективною формою інноваційного підприємства є мале підприємство, організаційно-правова форма якого залежить від характеру, масштабу, науково-технічних напрямків та інших особливостей інноваційної діяльності .

Малі інноваційні підприємства мають як переваги, так і недоліки:

Переваги	Недоліки
Коротка тривалість інноваційного циклу	Низький професійний рівень менеджменту
Прямі і персональні контакти з партнерами	Обмежені можливості зовнішнього фінансування, у тому числі кредитування
Оперативне прийняття управлінських рішень	Високий рівень ризику в підприємницькій діяльності
Висока мотивація праці	Низький рівень розподілу і спеціалізації робочих місць
Низький рівень адміністративних витрат	Обмежені можливості задоволення масштабного попиту
Гнучка реакція на науково-технічні досягнення	Складність у створенні та підтримці гудвілу
Динамічна орієнтація на попит і вільні ринкові ніші	
Мінімальна ієрархія у менеджменті	

Аналіз переваг і недоліків малого інноваційного підприємництва об'єктивно свідчить про те, що найбільш результативно сильні сторони його проявляються при створенні сучасних матеріалів, продукції, технології й при освоєнні нових ринків збуту.

Малі інноваційні підприємства мають досить високі шанси на підприємницький успіх при виконанні таких умов, як: відсутність жорсткої конкуренції; використання стратегії, орієнтованої на невеликі ніші; невисока капіталоємність виробництва; відносна стабільність економічних умов; можливість багатоваріантного використання результатів проведених розробок. В основі діяльності кожного інноваційного підприємства лежить ініціатива його засновників, які повинні об'єктивно оцінювати свої переваги і недоліки. Недооцінка складностей підприємни-

цької інноваційної діяльності або переоцінка власних можливостей засновників може бути причиною банкрутства.

Для успішної діяльності інноваційного підприємства потрібно забезпечити ефективне управління інноваційним процесом на кожній його стадії: наука – дослідження – розроблення – виробництво – споживання. Для цього слід використовувати нові методи інноваційного менеджменту, які дозволять створити сприятливий організаційний клімат і дієвий механізм мотивації творчої праці.

При організації інноваційних підприємств рекомендується проведення, зокрема, таких заходів:

створення **групи зв'язку**, у складі якої є спеціалісти, що здійснюють аналіз та оцінку проєктів і розв'язують проблеми, котрі виникають у процесі підготовки виробництва;

організація **проблемної групи** як тимчасової команди, доцільність якої спрямована на ліквідацію проблем, що виникають на стадії передачі НДДКР у виробництво та при реалізації;

утворення **підрозділу нових розробок** – розширеної групи працівників для пошуку нових ідей.

З врахуванням вищевикладеного слід зробити наступні висновки:

існує невідповідність стану розвитку інноваційного підприємництва, зокрема малого, із завданнями переходу економіки України на інноваційну модель розвитку;

необхідне державне формування ефективної інноваційної політики, у тому числі для сектора малого підприємництва, яка повинна задіяти всі можливі механізми та резерви економічного розвитку;

для ефективного здійснення інноваційного процесу в рамках інноваційних підприємств доцільним є створення гнучких організаційно-управлінських структур.

1. Закон України "Про підприємництво" № 698 від 07.02.97р. // Баланс. 2001. № 35. С. 9–14. 2. Закон України "Про державну підтримку малого підприємництва" № 2063 – III. від 19.10.2000 // Відомості Верховної Ради України 2000. № 51–52. 3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Стат. зб. К., 2001. 4. Петрович Й.М., Захарчин Г.М., Теребух А.А. Організація підприємництва в Україні: Навчальний посібник. Л., 2000. 5. Основы инновационного менеджмента. Теория и практика: Учебное пос. / Под. ред. П.Н. Завлина и др. М., 2000.

УДК 336.77.067

О.І. Копилюк, К.П. Лазановська

СУЧАСНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ДІЯЛЬНОСТІ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Розглянуто суть банківських ризиків та сучасні методи управління ними на прикладі АТ "Кредит Банк (Україна)".

Рассмотрены суть банковских рисков и современные методы управления ими на примере АТ "Кредит Банк (Украина)".

Здійснюючи курс на реформування економіки та інтеграцію у світове господарство, Україна зіткнулася з низкою серйозних проблем. Серед проблем, які в нових умовах господарювання постали у сфері діяльності банків, є ризики, пов'язані з наданням підприємствам усіх форм власності довго- і короткострокових кредитів.

Ризик є невід'ємною складовою в будь-якій сфері економічної діяльності. Щодо банківської справи, то її неможливо уявити без ризику, тобто для функціонування комерційних банків ризик є притаманною складовою. Будь-яке рішення в банківській діяльності супроводжується ризиком, оскільки фінансова сфера взагалі, а банківська зокрема, є дуже чутливою до різноманітних соціально-економічних, політичних, природно-кліматичних чинників. Нині значна кількість діючих банків перебуває у важкому фінансовому становищі. В цих умовах особливої ваги набуває завдання оптимізації системи надійного захисту банків від негативних наслідків кредитування. Головне завдання полягає в раціональному управлінні банківськими